

Ημέρα Διαλόγου

«Για ένα δημοκρατικό
και συμμετοχικό σχολείο»

Σάββατο 28 Νοεμβρίου 2015

Δημαρχείο Θεσσαλονίκης
«Αίθουσα Νερού»

Βασικές αρχές δημοκρατικής λειτουργίας του σχολείου

Σύνοψη προτάσεων μαθητών

Οι 48 μαθητές και μαθήτριες από 25 σχολεία της Θεσσαλονίκης που συναντηθήκαμε στην Ημέρα Διαλόγου με τον Συνήγορο του Παιδιού στις 28.11.2015, προτείνουμε να υιοθετηθούν από τα σχολεία μας οι παρακάτω βασικές αρχές που μπορούν να συμβάλλουν στη διαμόρφωση ενός δημοκρατικού και συμμετοχικού σχολείου.

1. Να ακούγεται συστηματικά η **γνώμη των μαθητών** και να λαμβάνεται υπόψη για θέματα σχολικής ζωής, για τον τρόπο διδασκαλίας, τις σχέσεις μεταξύ εκπαιδευτικών και μαθητών και το σχολικό περιβάλλον.
2. Να ενισχυθεί η **επικοινωνία** στην τάξη, να γίνονται συζητήσεις με τους εκπαιδευτικούς, να υπάρχει οικειότητα και σεβασμός ανάμεσα σε μαθητές και εκπαιδευτικούς και να δίνεται δυνατότητα ατομικών / ιδιωτικών συζητήσεων με εκπαιδευτικούς «εμπιστοσύνης». Γενικότερα να καλλιεργείται ο διάλογος στο σχολείο, αξιοποιώντας και σύγχρονα μέσα (όπως ηλεκτρονικές πλατφόρμες, σελίδες επικοινωνίας στο διαδίκτυο, κλπ).
3. Να συμφωνείται με συμμετοχή όλων των μελών της σχολικής κοινότητας και να τηρείται **σχολικός κανονισμός** που αφορά τη σχολική ζωή και εφαρμόζεται τόσο από μαθητές όσο και από εκπαιδευτικούς, να γίνεται ενημέρωση – ευαισθητοποίηση σε όλα τα μέλη της σχολικής κοινότητας, και να μπορεί να αναθεωρείται, ύστερα από προτάσεις των εκπροσώπων των μαθητών, των εκπαιδευτικών και των γονέων.
4. Η **προσωπικότητα, η αξιοπρέπεια, η ιδιωτική ζωή και η διαφορετικότητα** των μαθητών και των εκπαιδευτικών να είναι σεβαστή από όλους - όλες. Να υπάρχει κατανόηση και ανοχή σε θέματα εμφάνισης, εφόσον δεν προσβάλλεται το κοινό αίσθημα. Αν για κάποιο λόγο χρειαστεί να γίνει έλεγχος σε προσωπικά αντικείμενα (όπως τσάντες), αυτό να γίνεται με τη συναίνεση και παρουσία των εμπλεκόμενων.
5. Να μη γίνονται **διακρίσεις** για λόγους απόδοσης, κοινωνικής τάξης, εμφάνισης, προέλευσης, θρησκείας, σεξουαλικού προσανατολισμού κλπ, και να προκρίνεται η ισότιμη μεταχείριση των μαθητών.
6. Να **υποστηρίζονται οι αδύναμοι** μαθητές και μαθήτριες, παιδιά με αναπηρίες, γλωσσικές αδυναμίες και ιδιαιτερότητες, καινούριοι μαθητές, κλπ και να υπάρχουν θετικές δράσεις για την υποστήριξη της συμμετοχής τους στο σχολείο (τμήματα υποδοχής και ένταξης, παράλληλη στήριξη, ενισχυτική διδασκαλία, κλπ).

7. Οι **μαθητικές κοινότητες** να έχουν ουσιαστική λειτουργία και να αξιοποιούνται για την καλή λειτουργία των σχολείων. Στην αρχή της σχολικής χρονιάς να γίνονται ενημερώσεις και συζητήσεις στις τάξεις, με έμφαση στους μαθητές και τις μαθήτριες των μικρότερων τάξεων και να γίνεται παρουσίαση των προτάσεων των υποψηφίων πριν διεξαχθούν οι εκλογές. Στα 15μελή και 5μελή συμβούλια να εκλέγονται μαθητές που ενδιαφέρονται για το σχολείο, να καλύπτουν υπεύθυνα τις ανάγκες όλων των μαθητών και να υπερασπίζονται τις απόψεις τους. Οι προβλεπόμενες συνελεύσεις των τμημάτων (μία φορά το μήνα) να γίνονται και να έχουν περιεχόμενο, να σημειώνονται οι αποφάσεις και προτάσεις των μαθητών από τον γραμματέα και να ενημερώνεται η Διεύθυνση του σχολείου. Η Διεύθυνση να συζητά τακτικά με το 15μελές και τα 5μελή για όλα τα θέματα που αφορούν τη σχολική ζωή και να αξιοποιείται η συμμετοχή τους για τη διοργάνωση σχολικών εκδηλώσεων αλλά και για διάφορα ζητήματα που απασχολούν το σχολείο.
8. Να γίνονται πολλές **δραστηριότητες** (μέσα και έξω από το υποχρεωτικό πρόγραμμα) προσφέροντας σε μαθητές και μαθήτριες ευκαιρίες συζήτησης / ενημέρωσης για θέματα που απασχολούν τους εφήβους, έκφρασης και συμμετοχής. Το σχολείο να παρέχει δυνατότητες για την ανάδειξη και ανάπτυξη των ταλέντων των μαθητών.
9. Οι **ποινές** που επιβάλλονται να είναι αιτιολογημένες και δίκαιες, ύστερα από ακρόαση της γνώμης των εμπλεκόμενων μαθητών και να μη γίνεται υπερβολική χρήση τους. Να αναζητούνται και εναλλακτικοί τρόποι αντιμετώπισης των προβληματικών συμπεριφορών, όπως η κοινωφελής εργασία, η αποκατάσταση ζημιάς, ή η διαμεσολάβηση. Να μην αποκλείονται μαθητές από προγράμματα λόγω συμπεριφοράς. Για την αντιμετώπιση βίαιων συμπεριφορών, να αξιοποιούνται, μεταξύ άλλων, και ομάδες μαθητών **διαμεσολαβητών** οι οποίοι θα πρέπει να εκπαιδεύονται κατάλληλα για να βοηθούν στην καλύτερη δυνατή αντιμετώπιση συγκρούσεων, προσβολών ή εντάσεων μεταξύ μαθητών. Γενικότερα, όλες οι προβληματικές συμπεριφορές να αντιμετωπίζονται με διάλογο και συνεργασία. Το σχολείο μπορεί να βοηθά στην επίλυση προβλημάτων και μέσα από ηλεκτρονική πλατφόρμα.
10. Τα παιδιά να μπορούν να υποβάλλουν **παράπονα** στη Διεύθυνση του σχολείου, αν νοιώθουν ότι αδικούνται και να ακούγονται - κρίνονται με προσοχή και εχεμύθεια. Στην ιστοσελίδα του σχολείου, να υπάρχει μια ανώνυμη φόρμα παραπόνων / παρατηρήσεων έτσι ώστε να μπορούν όλοι / όλες να εκφράσουν την γνώμη τους χωρίς φόβο ή ντροπή. Αυτές οι παρατηρήσεις θα μπορούσαν να χρησιμοποιούνται και ως θέματα συζήτησης στις συνεδριάσεις των μαθητικών κοινοτήτων.
11. Να ζητείται η γνώμη των μαθητών και για την **αξιολόγηση** των **εκπαιδευτικών** με κριτήρια όπως η ανάληψη πρωτοβουλιών, η υποστήριξη της συμμετοχής των μαθητών, η ποιότητα των σχέσεων, η μεταδοτικότητα, κλπ.
12. Οι **γονείς** να ενισχύονται στο να συμβάλλουν στη βελτίωση της σχολικής ζωής, μέσω του Συλλόγου Γονέων και Κηδεμόνων και στην ενεργοποίηση του Σχολικού Συμβουλίου, στο οποίο συμμετέχουν μαθητές, εκπαιδευτικοί και γονείς.